

Türkiye Barolar Birliği Dergisi
Mart- Nisan 2007 Sayısı

İngilizce özgün metninden çevirenler;

Elif Ekinci/Avukat¹, Serkan Cengiz/Avukat²

Translated by Serkan Cengiz / Advocate, www.serkancengiz.av.tr. All rights reserved. No part of this translation may be reproduced without the prior permission in writing of the translator

AGGA-YUNANİSTAN DAVASI (No:3)

Başvuru no: 32186/02

Agga-Yunanistan davasında (Başvuru no:3);

*Başkan,
Yargıçlar*

L.LOUCAİDES,
C.L.ROZAKİS,
F.TULKENS,
E.STEİNER,
K.HAJİYEV,
D.SPIELMANN,
S.E.JEBENS,

ve Daire Yazı İşleri Müdürü S. NIELSEN'den oluşan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (Birinci Daire), 22 Haziran 2006 tarihinde yaptığı oturum sonrasında aynı gün aşağıdaki şekilde karar vermiştir:

USUL İŞLEMLERİ

1. Bu dava, Yunan vatandaşı Mehmet Agga (başvurucu) tarafından Yunanistan Cumhuriyeti aleyhine İnsan Haklarının ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına Dair Sözleşme'nin (Sözleşme) 34.maddesi uyarınca 6 Ağustos 2006 tarihinde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne yapılan başvurudan (no:32186/02) kaynaklanmaktadır.

2. Başvurucu, Komoniti'de (Kuzey Yunanistan)³ görev yapan avukat Mr.S.Emin tarafından temsil edilmiştir. Yunan Hükümeti (Hükümet) Devlet Hukuk Konseyi danışmanı Mr V. Kyriazopoulos ve Devlet Hukuk Konseyi'nde hukuksal yardımcı olarak çalışan Mrs M. Papida tarafından temsil edilmiştir.

3. Başvurucu, özellikle tanınan bir dinin resmi görevlisinin yetkilerini gasp etmekten dolayı mahkum edilmesi nedeniyle Sözleşme'nin 9. ve 10. maddelerinde yer alan haklarının ihlal edildiği yönünde iddialarda bulunmuştur.

4. Başvuru, Mahkeme'nin 1. Daire'sine havale edilmiştir (Mahkeme İç Tüzüğü, md.52/1). Bu Daire içinde davayı inceleyecek olan heyet, Sözleşme'nin 27/1 maddesi ve İç Tüzük'ün 26/1 maddesi uyarınca oluşturulmuştur.

¹ Avukat, İzmir Barosu Üyesi elifekinci80@yahoo.com

² Avukat, İzmir Barosu Üyesi www.serkancengiz.av.tr

³ Gümilcine (Ç.N)

5. Mahkeme, 1 Kasım 2001 tarihinde Dairelerinin yapısını değiştirmiştir (İç Tüzük, md. 25/1). Dava, yeni oluşturulan Birinci Daire'ye gönderilmiştir (İç Tüzük, md. 52/1).

6. Daire, 5 Nisan 2005 tarihli kararıyla başvuruyu kabuledilir bulunduğunu açıklamıştır.

7. Başvurucu ve Hükümet, davanın esasına ilişkin değerlendirmelerini sunmuşlardır (İçtüzük, md. 59/1).

OLAYLAR

I. DAVADAKİ OLAYLAR

8. Başvurucu, 17 Ağustos 1990 tarihinde sorumluluk bölgesindeki camilerde ibadetlere katılan Müslümanlar tarafından Xanthi müftüsü olarak seçilmiştir. Yunan Devleti ise bölgede görev yapmak üzere bir başka müftü atamıştır. Buna rağmen, başvuru görevden geri çekilmeyi reddetmiştir.

9. Başvurucu aleyhine, 11 Şubat 1996 ve 17 Şubat 1996 tarihlerinde Xanthi müftüsü sıfatıyla resmi bildiriler imzalaması ve bunları yayınlaması nedeniyle “tanınan bir din”in resmi görevlisinin yetkilerini gasp etmekten dolayı Ceza Kanunu’nun 175. maddesi uyarınca dört ayrı ceza kovuşturması başlatılmıştır.

10. Başvurucu davalar boyunca kendi seçtiği avukatlar tarafından yasaya (hukuka) uygun olarak temsil edilmiştir. Ulusal mahkemeler davalı ve davacıya ait çok sayıda tanık dinlemiştir.

11. Lamia Tek Hakimli İlk Derece Ceza Mahkemesi, 11 Aralık 1997 tarihinde, Xanthi müftüsü sıfatıyla resmi bildiriler yayınlaması ve bunları imzalamasından dolayı başvuru açılan ilk üç davada suçlu bulmuştur (karar no: 3913/1997, 3914/1997, 3915/1997).

Lamia Tek Hakimli İlk Derece Ceza Mahkemesi (*monomeles plimmieliodikio*), 1 Aralık 1999 tarihinde, başvuru dördüncü davada da aynı gerekçeyle suçlu bulmuştur (Karar no. 4919/1999). Başvuru kararları temyiz etmiştir.

12. Lamia 3 Hakimli İlk Derece Ceza Mahkemesi (*trimeles plimmieliodikio*), 31 Mayıs 2000 tarihinde dört davada da başvuru mahkumiyeti ile sonuçlanan kararları onamıştır. Hükmedilen toplam 8 ay hapis cezası para cezasına çevrilmiştir (Karar no: 1654/2000, 1655/2000, 1656/2000 ve 1657/2000). Başvuru, bu mahkumiyet kararlarının Sözleşme’nin 6., 9. ve 10. maddelerini ihlal ettiğini ileri sürmektedir.

13. Temyiz Mahkemesi, 8 Mart 2002 tarihinde, her dört dava ile ilgili olarak da başvuru mahkumiyet taleplerini reddetmiştir. Temyiz Mahkemesi, Ceza Kanunu’nun 175. maddesinde yer alan suçun, “tanınan bir dinin resmi görevlisi adı altında ve bu din görevlisine ait olan idari yetkilerden birisinin kullanılması sırasında” işlendiğini belirtmiştir.

Temyiz Mahkemesi, başvuru mahkumiyetinin Xanthi müftüsü gibi davranması ve görüntü sergilemesi nedeniyle bu suçu işlediğini belirtir. Mahkeme, buna ilaveten, başvuru mahkumiyetinin Sözleşme’nin 9. ve 10. maddelerine aykırı olmadığını; zira başvuru dini inancından veya birtakım görüşlerini ifade etmesinden dolayı değil, bir müftünün yetkilerini zorla gasp etmesi nedeniyle cezalandırıldığını belirtmiştir.

Sözleşmenin 6. maddesi ile ilgili olarak, Temyiz Mahkemesi, başvuruçunun dava boyunca kendi seçtiği avukatlar tarafından kanuna uygun olarak temsil edildiğini ve tüm savunma haklarından faydalandığını belirtmiştir (hüküm no. 304/2002).

II. İLGİLİ İÇ HUKUK VE UYGULAMA

14. İlgili iç hukuk ve uygulama, 17 Ekim 2002 karar tarihli, 50776/99 ve 52912/99 başvuru numaralı Agga- Yunanistan (*no. 2*) davasında (33-44 nolu paragraflar arasında) yer almaktadır.

HUKUK

I. SÖZLEŞMENİN 9. MADDESİNİN İHLALİ İDDİASI

15. Başvurucu, mahkumiyet kararının Sözleşme'nin 9. maddesini ilgilendirdiğini ileri sürmüştür. Madde aşağıdaki gibidir:

“1. Herkes düşünce, vicdan, din özgürlüğüne sahiptir. Bu hak, din veya inanç değiştirme özgürlüğü ile tek başına veya topluca, açıkça veya özel tarzda ibadet, öğretim, uygulama ve ayin yapmak suretiyle dinini veya inancını açıklama özgürlüğünü de içerir.

2. Din veya inancını açıklama özgürlüğü ancak kamu güvenliğinin, kamu düzeninin, genel sağlığın, veya ahlakın ya da başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için demokratik bir toplumda zorunlu tedbirlerle ve yasayla sınırlanabilir.”

A. Tarafların iddiaları

16. Hükümet, ilk olarak başvuruçunun yayınladığı resmi bildirilerin içerikleri nedeniyle değil sadece Xanthi müftüsü gibi davranması gerekçesiyle mahkum edildiğini savunmuştur.

Sonuç olarak, burada başvuruçunun dini inançlarını ifade etme hakkına bir müdahale söz konusu değildir; zira Sözleşme'nin 9. maddesi, başvuruçuya “tanınan bir din”in resmi görevlisinin yetkilerini gasp etme hakkı vermemektedir.

17. Hükümet, müdahale söz konusu olsaydı dahi, bu müdahalenin Sözleşme'nin 9. maddesinin 2. bendi uyarınca her halükarda haklı olacağını savunmuştur.

İlk olarak, Hükümete göre, Atina Barış Antlaşması⁴ yürürlükte değildir ve başvuruçunun iddialarının mevcut davaya uygulanan Ceza Kanunu'nun 175. maddesi uyarınca değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bu görüşe göre, hükümet, müdahalenin Ceza Kanunu'nun 175. maddesi ile hukuk tarafından düzenlenmiş olduğunu iddia etmiştir. Bu madde, mahkemeler tarafından başvuruçunun mahkumiyetini öngörülebilir kılacak bir şekilde yorumlanmıştır.

⁴ 1913 Atina Antlaşmasında Müslüman cemaatin özerkliğine ve hiyerarşik yapısına dokunulmayacağı, müftülerin Müslüman seçmenleri tarafından seçileceği belirtilmiştir. 1920 tarihli ve 2345 sayılı yasaya göre azınlık dini kurumlarını kendi özgür iradesiyle oluşturur ve müftülerini seçer. 24 Aralık 1990'da çıkartılan bir Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile 2345 sayılı yasa yürürlükten kaldırarak müftüler, valiler tarafından atanmaya başlanmıştır (ç.n).

Söz konusu müdahalenin meşru bir amacı bulunmaktadır. Ulusal mahkemeler, meşru müftünün yetkisini koruyarak, özel olarak dini topluluklarda ve genelde toplumda düzeni korumaya çalışmıştır. Ulusal mahkemeler, aynı zamanda Devletlerin üzerinde sınırsız takdir hakkını kullanabildiği bir alanda ülkenin uluslararası ilişkilerini korumaya çalışmıştır.

18. Buna ilaveten, hükümet, müdahalenin demokratik bir toplumda gerekli olduğunu savunmuştur. Müftüler, bir çok ülkede devlet tarafından atanmaktadır. Dahası, müftüler, Yunanistan'da önemli adli görevler ifa etmektedirler ve yargılama yapan kişiler halk tarafından seçilemezler.

Hükümet, Xanthi'de şu an 2 müftü olduğunu, bu nedenle mahkemelerin Müslümanlar arasında; Müslümanlar ve Hristiyanlar arasında; ve Türkiye ve Yunanistan arasında gerilim yaratmamak için yetkisiz müftüyü mahkum etmesi gerektiğini ileri sürmüştür.

Mahkemeler, 175. maddedeki suçun “din görevlisinin yetkilerinin gerçekten yerine getirildiği esnada” işlendiğini belirtmiştir. Mahkemeler, aynı zamanda, başvurucunun söz konusu davranışlarının kanunda açıkça belirtilen “bir müftünün idari vazifeleri” kapsamında yer aldığını belirtmiştir.

19. Başvurucu hükümetin savunmalarına katılmamaktadır. Başvurucuya göre, Atina Barış Antlaşması'nın halen yürürlüktedir (bkz. *Agga v. Yunanistan*, no. 2, yukarıda belirtilen karar, §§ 33-36). Dahası, başvuru, Thrace'da yaşayan Müslümanların 2345/1920 sayılı Kanun'un yürürlükten kaldırılmasını hiçbir zaman kabul etmediğine dikkat çekmiştir. Son olarak, Yunanistan'daki Hristiyanların dini liderlerini seçme haklarının olduğunu ve Müslümanların bu olanaktan mahrum bırakılmalarının ayrımcı muamele oluşturduğunu ileri sürmüştür.

20. Başvurucu, mahkumiyetinin kendini dini lider olarak benimseyen kişiler ile birlikte dinini özgürce yerine getirme hakkına müdahale oluşturduğunu iddia etmektedir.

İlaveten, mahkumiyetinin kanun tarafından öngörülmediğini belirtmiştir. Bu hususta, Atina Barış Antlaşması'nın halen yürürlükte olduğunu, Yunanistan Başbakanının bu hususu 1923 Lozan Barış Antlaşması'na yol açan diplomatik konferansta kabul ettiğini belirtmiştir. Dahası, Temyiz Mahkemesi, yakın zamanlarda verdiği bir kararda Atina Barış Antlaşması'nın geçerliliğinin devam ettiğini onaylamıştır ve hukuk alanında faaliyet gösteren bilim adamları da aynı görüştedirler.

Müslümanlar, 2345/920 sayılı Kanun'un yürürlükten kalkmasını hiçbir zaman kabul etmemiştir.

Başvurucu, son olarak, mahkumiyetinin demokratik bir toplumda gerekli olmadığını; zira Yunanistan'da Hristiyanların ve Musevilerin dini liderlerini seçme hakları olduğunu ve Müslümanların böyle bir olanaktan mahrum bırakılmalarının ayrımcı muamele oluşturduğunu ileri sürmüştür.

B. Mahkemenin değerlendirmesi

21. Mahkeme, başvurucunun Sözleşme'nin 9. maddesinde yer alan hakkına müdahale edilip edilmediğini; eğer bir müdahale varsa, Sözleşme'nin 9. maddesinin 2. bendi uyarınca bu müdahalenin “kanun tarafından öngörülmüş” olup olmadığını, meşru bir amaç taşıyıp

taşımadığını ve demokratik bir toplumda gerekli olup olmadığını göz önünde bulundurmakla mükelleftir.

1. Bir müdahalenin varlığı

22. Mahkeme, din özgürlüğünün birey vicdanının temel bir ögesi olmasının yanı sıra; bu özgürlüğün aynı zamanda kişinin diğerleriyle toplu olarak ve aleni şekilde ibadet ederek ve dinini öğretmek dinini ortaya koyma özgürlüğünü de kapsadığını yinelemiştir (bkz. *diğerleri arasından, Kokkinakis / Yunanistan, 25 Mayıs 1993 tarihli karar, A serisi, no.260,sf.17/31*)

23. Mahkeme, buna ilaveten, başvurunun “tanınan bir dinin” resmi görevlisinin yetkilerini gasp etmekten mahkum edildiğini yineler. İlgili ulusal mahkeme kararında da ortaya konulduğu gibi başvurunun mahkumiyetinin sebebi, başvurunun Xanthi müftüsü sıfatıyla dini içerikli resmi bildiriler yayınlamış olmasıdır. Bu şartlar dahilinde, Mahkeme, başvurunun mahkumiyetinin, Sözleşme’nin “diğerleriyle birlikte toplu halde ve aleni şekilde.... .. dinini ortaya koymak için,....ibadet ederek ve dinini öğretmek” gibi ifadeler içeren 9/1 maddesi ile garanti altına alınan din özgürlüğü hakkına müdahale oluşturduğunu belirtmiştir (Serif / Yunanistan, Başvuru no. 38178/97, § 39, AHİM 1999-IX).

2. Kanun tarafından öngörülebilir olma

24. Taraflar, mevcut müdahalenin kanun ile düzenlenmiş olup olmadığı hususunda anlaşılamamış olmalarına rağmen Mahkeme bu mesele hakkında karar vermeyi gerekli görmemiştir. Zira diğer nedenler sebebiyle başvurunun mahkumiyeti her halükarda Sözleşme’nin 9. maddesi ile bağdaşmamaktadır (Agga / Yunanistan (no. 2), yukarıda bahsedilen karar, § 54).

3. Meşru amaç

25. Mahkeme, mevcut davadaki müdahalenin Sözleşme’nin 9/2 maddesi uyarınca meşru bir amacı olduğunu kabul etmiştir. Bu amaçlardan en önemlisi kamu düzeninin korunmasıdır.

Mahkeme, bu bağlamda başvurunun bölgedeki Müslüman cemaatinin dini lideri olduğunu iddia eden tek kişi olmadığını ve yetkililerin 20 Ağustos 1991 tarihinde bir başka kişiyi de Xanthi müftüsü olarak atadıklarını ifade etmiştir (Agga / Yunanistan (no. 2), yukarıda bahsedilen karar, § 55).

4. Demokratik bir toplumda gereklilik

26. Mahkeme, Sözleşme’de yer aldığı manada, düşünce, inanç ve din özgürlüğünün demokratik bir toplumun temel öğelerinden biri olduğunu yineler.

Demokratik bir toplumda doğası gereği bulunan çoğulculuk, yüzyıllar içinde ve birçok güçlük içinde kazanılmış olup varlığı yukarıda belirtilen özgürlüğe bağlıdır. Demokratik bir toplumda çeşitli dini grupların menfaatlerini uzlaştırmak amacıyla din özgürlüğüne sınırlamalar konulmasının gerekli olabileceği de bir gerçektir (bkz. *Kokkinakis / Yunanistan, yukarıda bahsedilen karar, prg. 17 ve 18, §§ 31 ve 33*).

Durum bu olmakla beraber, bahsi geçen kısıtlamaların “zorunlu sosyal bir ihtiyacı” karşılaması ve izlenen meşru amaçla orantılı olması gerekir (bkz. *diğerleri arasında,*

Wingrove / Birleşik Krallık, 25 kasım 1996 tarihli karar, İlam ve Karar Raporları, 1996-V, p. 1956, § 53).

27. Mahkeme, aynı başvurucaia ait ve aynı olguları içeren dava ile ilgili 2 numaralı Agga-Yunanistan kararında (yukarıda bahsedilen karar), başvurucaunun Ceza Kanunu'nun 175. ve 176. maddelerine bağılı olarak mahkum edilmesinin Sözleşme'nin 9. maddesinin ihlali anlamına geldiğı yönlü tespitini yineler. Mahkeme ilgili kararında özellikle şu hususları vurgulamıştır:

“(...) başvurucauyu mahkum eden ulusal mahkeme, hükme esas olan kararında başvurucaunun yasal sonuçlar doğuracak belirli bir hareketine değinmemiştir. Yerel mahkeme, başvurucauyu dini içerikli resmi bildiriler yayınlaması ve bu bildirileri Xanthi müftüsü sıfatıyla imzalaması gibi basit bir gerekçeyle mahkum etmiştir.

Dahası, kararda başvurucaunun Xanthi'deki Müslüman cemaatin en azından bir kısmının desteğine sahip olduğı hususu tartışılmamıştır.

Bununla beraber, Mahkeme'ye göre, kişinin kendisini sadece kendisini takip etmeye istekli bir grubun dini lideri olarak tanıtmaması nedeniyle cezalandırılması, demokratik bir toplumdaki dini çoğulculuğı sağlama isteğı ile uyumsuz.(...) Mahkeme, başvurucaunun, müftülere ya da tanınan bir dinin diğere görevlilerine ait yasalarda yer alan hukuki ve idari yetkileri kullanmaya teşebbüs ettiğine dair bir delilin bulunmadığını da belirtir.

Son olarak, Mahkeme, demokratik toplumlarda Devletlerin dini toplulukların mevcudiyeti sürdürmelerini veya bu toplulukların başına dini bir lider getirilmesini sağlamak için önlemler alması gerektiğı fikrini benimsemez. (...) gerilim yaratılmasına dair genel referans dışında, Hükümet, Xanthi'de 2 dini lider bulunmasının bölgede yaşayan Müslümanlar arasında yarattığı yada ileride yaratabileceğı karışıklığı hiç dikkate almamıştır.

Dahası, Mahkeme, Müslümanlar ve Hristiyanlar arasında veya Yunanistan ve Türkiye arasında gerilim riskinin haklı varlığını belirleyici, çok uzak ihtimallerden öte somut hiçbir kanıt gösterilememiş olduğunu belirtir.”

28. Görülmekte olan davaya dönülecek olursa, Mahkeme, başvurucaunun, Devletin veya Belediye yetkilisinin yetkilerini kasıtlı olarak gasp etme eyleminden dolayı, bu eylemi suç olarak düzenleyen Ceza kanunu'nun 175. maddesi uyarına mahkum edildiğini incelemiştir.

Bununla beraber, Mahkeme, 2 numaralı Agga-Yunanistan kararında da incelemiştir olduğu gibi, başvurucauyu mahkum eden ulusal mahkeme kararında başvurucaunun yasal etkiler doğuracak herhangi bir özel eylemine değinilmediğine dikkat çekmiştir. Aksine, ulusal mahkeme, başvurucauyu dini içerikli mesajlar yayınladığı ve bu mesajları da Xanthi müftüsü olarak imzaladığı gerekçesiyle mahkum etmiştir.

29. Yukarıda belirtilen olaylar ışığında, Mahkeme, yukarıda bahsi geçen konuyla ilgili daha önce vermiş olduğu kararda belirtilmiş olan gerekçeden ayrılmasını gerektirecek herhangi bir gerekçe bulamamıştır. Mahkeme, özellikle, başvurucaunun 175. madde uyarınca mahkum edilmesini davadaki olayın şartlarına göre haklı kılacak “zorunlu bir sosyal ihtiyaç” olgusunun belirtilmemiş olduğunu dile getirir.

Sonuç olarak, Sözleşme'nin 9/2 maddesi uyarınca kamu düzenini korumak amacıyla başvurunun ibadetle ve öğretmek, diğerleriyle topluluk içinde ve aleni şekilde dinini ortaya koyma hakkına yapılan müdahale, demokratik bir toplumda zorunlu değildir. (bkz. *Agga / Yunanistan* (no. 2), yukarıda belirtilen karar, § 61).

Bu nedenle, incelenmekte olan davada Sözleşme'nin 9. maddesinin ihlali söz konusudur.

II. SÖZLEŞMENİN 10. MADDESİNİN İHLALİ İDDİASI

30. Başvurucu, yukarıdaki iddialarının yanı sıra, yazılı olarak sunduğu birtakım görüşlerinden dolayı mahkum edilmesi nedeniyle de Sözleşme'nin 10. maddesinin ihlal edildiğini iddia etmiştir. Söz konusu madde aşağıdaki gibidir:

“1. Herkes görüşlerini açıklama ve anlatım özgürlüğüne sahiptir. Bu hak, kanat özgürlüğü ile kamu otoritelerinin müdahalesi ve ülke sınırları söz konusu olmaksızın haber ve fikir alma ve verme özgürlüğünü de içerir. Bu madde, devletlerin radyo, televizyon ve sinema işletmelerini bir izin rejimine bağlı tutmalarına engel değildir.

2. Kullanılması görev ve sorumluluk yükleyen bu özgürlükler, demokratik bir toplumda zorunlu tedbirler niteliğinde olarak, ulusal güvenliğin, toprak bütünlüğünün ve ya kamu güvenliğinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın korunması veya yargı gücünün otorite ve tarafsızlığının sağlanması için yasayla öngörülen bazı biçim koşullarına, sınırlamalara ve yaptırımlara bağlanabilir.”

31. Mahkeme, 9. maddenin ihlal edildiğine dair tespitlerin belirlenmesinden sonra, 10. maddesinin uygulanmasını gerektirecek ayrı bir olayın var olmaması nedeniyle Sözleşme'nin 10. maddesinin ihlal edilip edilmediğine dair ayrı bir değerlendirmeyi gerekli görmemiştir.

III. SÖZLEŞMENİN 41. MADDESİ UYARINCA BAŞVURU

32. Sözleşme'nin 41. maddesi şöyledir:

“ Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeciler Taraf'ın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, zarar gören tarafın hakkaniyete uygun bir surette tatminine hükmeder.”

A. Tazminat

33. Başvurucu, iddiasını destekleyici herhangi bir belge ileri sürmeden, Lamia üç Hakimli İlk derece Ceza Mahkemesi tarafından ödemeye mahkum edildiği para cezasına mukabil olarak 1,848.86 Avro tutarında maddi tazminat talebinde bulunmuştur. Buna ilaveten, 10,000 Avro'da manevi tazminat talep etmiştir.

34. Hükümet sözcüsü, başvurunun sadece gerçekten katlandığı zararların tazmin edilmesi gerektiğini ileri sürmüş ve başvurunun manevi tazminat talebi ile ilgili olarak, Sözleşme'nin 9. maddesinin ihlal edildiğinin tespit edilmesinin kendi içinde Sözleşme'nin 41. maddesinin amaçları bakımından yeterli bir adil tatmin oluşturduğunu belirtmiştir.

35. Mahkeme, başvurunun herhangi bir para cezası ödemediğini ispatlayamadığını incelemiştir. Buna ilaveten başvuru belirli bir tutara ilişkin herhangi bir delil de ileri sürmemiştir. Mahkeme, akabinde başvurunun bu kalem altındaki iddialarını reddetmiştir.

Bunun yanı sıra, başvurunun manevi tazminat talebi ile ilgili olarak, Sözleşme'nin 9. maddesinin ihlal edildiği bulgusunun kendi içinde sözleşmenin 41. maddesinin amaçları bakımından kendi içinde yeterli adil tatmin oluşturduğunu belirtmiştir.

B. Masraf ve giderler

36. Son olarak, başvuru, ulusal yargılama boyunca ortaya çıkan ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önündeki yargılamadan kaynaklanan masraf ve giderleri için 5,119.95 Avro tutarında bir geri ödeme talebinde bulunmuştur. İddiasını aşağıdaki gibi izah etmiştir:

(a) Ulusal mahkemeler huzurundaki yargılama sürecindeki ücret ve masraflar için 1,619.95 Avro;

(b) Çeşitli masraflar (seyahat ve konaklama masrafları) için 2,500 Avro; ve

(c) Avrupa İnsan Hakları Mahkeme'si (Mahkeme) huzurundaki yargısal süreçteki ücretler için 1,000 Avro.

Başvuru, Mahkeme'ye sadece ulusal yargılama sürecine ait faturaları sunmuştur.

37. Hükümet, masraflar ve giderlerin gerçekten ve gerekli şekilde maruz kalınan zararları kapsaması ve tutarının makul miktarlarda olması gerektiğini ileri sürmüştür.

38. Mahkeme, Sözleşme'nin 41. maddesi uyarınca sadece gerçekten ve gerekli şekilde maruz kalınan zararları kapsayan ve tutarının makul miktarlarda olduğu gösterilen masraflar ve giderlerin geri ödeneceğini yineler.

Buna ilaveten, İçtüzük'ün 60/2. maddesinde "Sözleşme'nin 41. maddesi uyarınca yapılan her talebin detaylarının ilgili destekleyici belgeleri veya senet ve makbuzlarıyla birlikte kalem kalem beyan edilmesi gerektiği, aksi halde mahkemenin bu talebi kısmen veya tamamen reddedebileceği" hükmü yer almaktadır. (bkz, örnek olarak, *Cumpănă ve Mazăre / Romanya* [GC], no. 33348/96, § 133, AİHM 2004-XI).

39. Mahkeme, incelemekte olduğu davada, başvurunun sadece ulusal mahkeme yargılaması esnasında maruz kaldığı masraf ve giderlerle ilgili olarak destekleyici belge sunduğunu belirtir.

Mahkeme ulusal mahkemeler önünde yapılan masraf ve giderlerin giderim elde etmek veya Sözleşme açısından ihlal oluşturduğu tespit edilecek bir olayın önlenmesi amacıyla gerçekten ve zaruri olarak yapıldığı ve ayrıca söz konusu masraf ve giderlerin miktar açısından da makul olduğu düşüncesindedir.

Bu davaya esas teşkil eden Mahkeme içtihatlarıyla ortaya konulan kritere bağlı olarak, bu kalem altında başvuru lehine her türlü vergiden muaf olmak üzere 1,620 Avro tazminata hükmedilmiştir.

C. Gecikme faizi

Mahkeme, bu davada gecikme faizinin hesabında Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal borç verme oranının baz alınmasını ve bu orana %3'lük bir eklenti yapılmasını uygun bulduğunu belirtir.

TÜM BU NEDENLERLE MAHKEME OYBİRLİĞİ İLE,

1. Sözleşme'nin 9. maddesinin ihlal edildiğine **hükmeder**;
2. Sözleşme'nin 10. maddesinin uygulanmasını gerektirecek ayrı bir meselenin mevcut olmadığına **hükmeder**;
3. (a) Hükümetin başvurucuya masraf ve giderler için Sözleşme'nin 44. maddesi uyarınca kararın kesinleşme tarihinden itibaren 3 ay içinde her türlü vergiden muaf olmak üzere 1,620 Avro (binaltıyüzyirmiavro) ödemesine,

(b) Yukarıda bahsedilen 3 aylık sürenin sona ermesinden itibaren fiili ödemeye kadar yukarıdaki meblağa Avrupa Merkez Bankası marjinal borç verme oranının baz alınarak ve bu orana %3'lük bir eklenti yapılarak ortaya çıkan faiz oranın işletileceğine **hükmeder**;
4. Başvurucunun diğer tazminat taleplerini reddeder.

İş bu karar İngilizce olarak ve İçtüzük'ün 77/2 ve 77/3 maddelerine uygun olarak 13 Haziran 2006 tarihinde yazılı olarak açıklanmıştır.